

บทที่ 4

ผลการทดลองและการวิเคราะห์ผลการทดลอง

งานวิจัยนี้ศึกษาถึงกระบวนการแกซีฟิเคชันของชีวมวลในเครื่องปฏิกรณ์แบบเบดนิ่งชีวมวลที่นำมาศึกษาคือ แกลบ ซึ่งเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นแหล่งพลังงาน ในการทดลองได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อกระบวนการแกซีฟิเคชันของชีวมวล ได้แก่ อุณหภูมิ และอัตราการป้อนของไอน้ำ นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ คือ แกมมาอะลูมินา โพลัสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา และโพลัสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา พร้อมทั้งศึกษาผลของปริมาณของตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้และร้อยละของโพลัสเซียมคาร์บอเนตในตัวเร่งปฏิกิริยาที่เหมาะสมต่อการเกิดแก๊สผลิตภัณฑ์

4.1 องค์ประกอบทางเคมีของแกลบ

ตาราง 4.1 ผลการวิเคราะห์แบบประมาณ (Proximate analysis) ของแกลบ

(แกลบจาก ศูนย์วิจัยข้าวโพดข้าวโพดข้าวฟ่างแห่งชาติ จ.นครราชสีมา)

ชนิดของเชื้อเพลิง	องค์ประกอบ (ร้อยละโดยน้ำหนัก)			
	ความชื้น	เถ้า	สารระเหย	คาร์บอนคงตัว
แกลบ	9.02	23.55	51.57	15.86

ตาราง 4.2 ผลการวิเคราะห์แบบแยกธาตุ (Ultimate analysis) ของแกลบ

ชนิดของเชื้อเพลิง	ธาตุ (% daf) [*]				
	คาร์บอน	ไฮโดรเจน	ไนโตรเจน	ออกซิเจน	ซัลเฟอร์
แกลบ	41.66	5.93	0.88	51.53	-

^{*} daf = dry ash free

การวิเคราะห์แบบประมาณและแบบแยกธาตุ เป็นการวิเคราะห์ในขั้นแรกเพื่อศึกษาสมบัติของตัวอย่าง โดยตัวอย่างที่ใช้ คือ แกลบ แสดงดังตารางที่ 4.1 และ 4.2 พบว่า แกลบมีสารระเหยเป็นองค์ประกอบมาก ดังนั้นงานวิจัยนี้ได้ทำการเลือกแกลบเป็นวัตถุดิบในการทดลอง เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในรูปของน้ำมันทาร์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในรูปของแก๊สเพิ่มมากขึ้นในการกระบวนการแกซิฟิเคชันด้วยไอน้ำ จากข้อมูลเบื้องต้นพบว่าการแกซิฟายแกลบสามารถให้ผลิตภัณฑ์เป็นแก๊สสังเคราะห์ที่มีแก๊สไฮโดรเจน แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์ แก๊สมีเทน และแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เป็นองค์ประกอบ

4.2 สมบัติทางกายภาพของตัวเร่งปฏิกิริยา

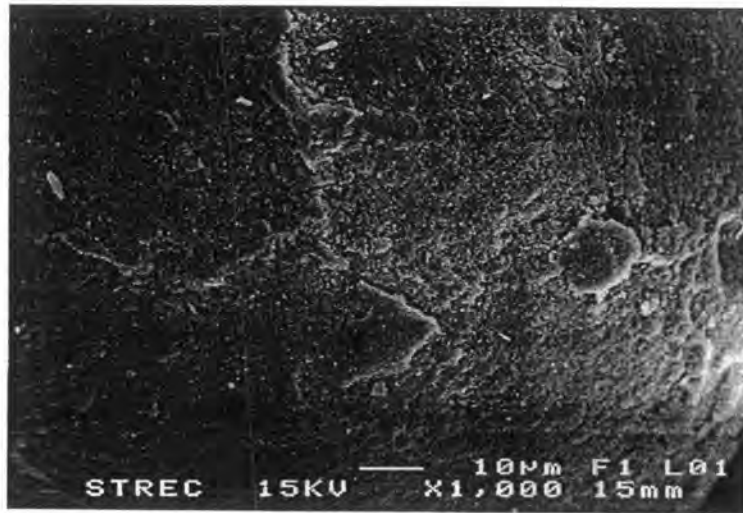
ศึกษาสมบัติทางกายภาพของตัวเร่งปฏิกิริยา โดยเทคนิคการวิเคราะห์พื้นที่ผิว BET (BET Surface Area) ดังตารางที่ 4.3 ลักษณะพื้นผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาด้วยเครื่อง Scanning Electron Microscope (SEM) ดังรูปที่ 4.1 และแสดงผลวิเคราะห์ธาตุบนตัวเร่งปฏิกิริยาด้วยเครื่อง Energy Dispersive X-ray (EDX) ดังรูปที่ 4.2

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์พื้นที่ผิว BET ก่อนใช้

สารตัวอย่าง	พื้นที่ผิว BET (ตร.ม./กรัม)	ปริมาตรรูพรุน (ลูกบาศก์เซนติเมตร/กรัม)
Al ₂ O ₃	245.66	0.65
K ₂ CO ₃ /Al ₂ O ₃	140.89	0.37
NiO/Al ₂ O ₃	171.71	0.39
K ₂ CO ₃ /Ni/Al ₂ O ₃	127.93	0.32

จากการศึกษาสมบัติทางกายภาพของตัวเร่งปฏิกิริยา โดยเทคนิคการวิเคราะห์พื้นที่ผิว BET (BET Surface Area) ดังตารางที่ 4.3 พบว่าอะลูมินามีค่าพื้นที่ผิว BET สูง เนื่องจากอะลูมินาที่ใช้ศึกษาอยู่ในรูปของแกมมา-อะลูมินา ซึ่งเป็นรูปที่มีความเป็นรูพรุนสูงดังจะเห็นจากผลการวิเคราะห์ห่ามีพื้นที่ผิวสูง เมื่ออะลูมินาผ่านการฝังตัว (impregnation) ด้วยนิกเกิลและโพแทสเซียมแล้วพบว่า มีค่าพื้นที่ผิว BET ลดลง ทั้งนี้เนื่องจากนิกเกิลและโพแทสเซียมจะไปเกาะหรือฝังตัวที่บริเวณผิวและปากของรูพรุนของอะลูมินา เมื่อปริมาณของนิกเกิลและโพแทสเซียมเพิ่มขึ้น พื้นที่ผิว

BET ของตัวเร่งปฏิกิริยาจะยังมีค่าลดลง เนื่องจากมีปริมาณของนิกเกิลและโพแทสเซียมไปเกาะที่บริเวณปากของรูพรุนเพิ่มขึ้น

(ก)

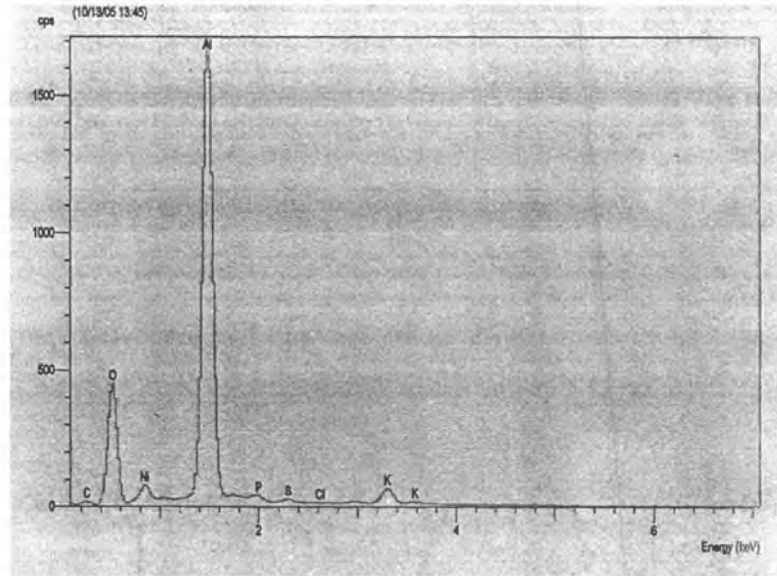

(ข)

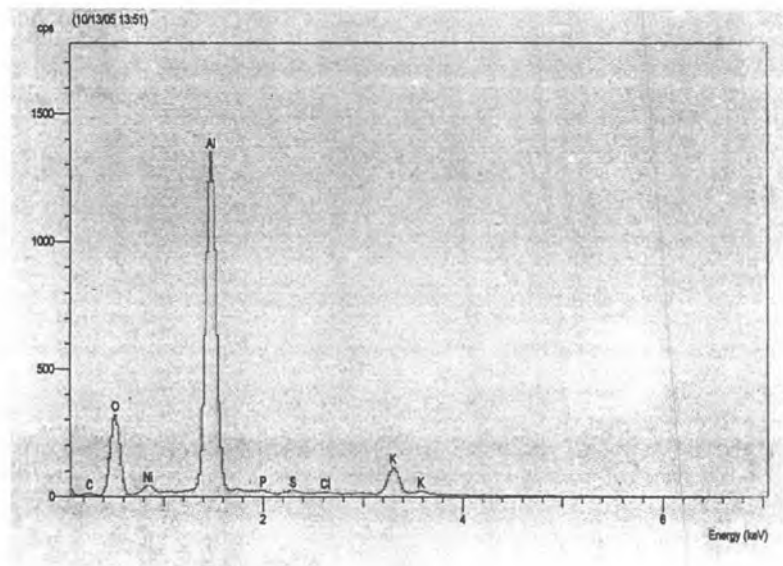
รูปที่ 4.1 วิเคราะห์ลักษณะพื้นผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาด้วยเครื่อง SEM: (ก) 5% $K_2CO_3/NiO/\gamma-Al_2O_3$ (ข) 9% $K_2CO_3/NiO/\gamma-Al_2O_3$

เมื่อวิเคราะห์ลักษณะพื้นที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินาด้วยเครื่อง Scanning Electron Microscope (SEM) ดังรูปที่ 4.1 พบว่าลักษณะพื้นผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาทั้ง 2 ชนิด มีลักษณะพื้นผิวที่ขรุขระและเป็นรูพรุน มีการเกาะตัวของโพแทสเซียมกระจายทั่วพื้นผิว โดยเมื่อร้อยละของโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยาเพิ่มขึ้น การ

กระจายตัวของโพแทสเซียม ในตัวเร่งปฏิกิริยาจะเพิ่มขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากโพแทสเซียมที่เกาะอยู่ที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยามีโอกาสเกิดการกระจายตัวของโพแทสเซียมทั่วพื้นผิวสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

(ก)

(ข)

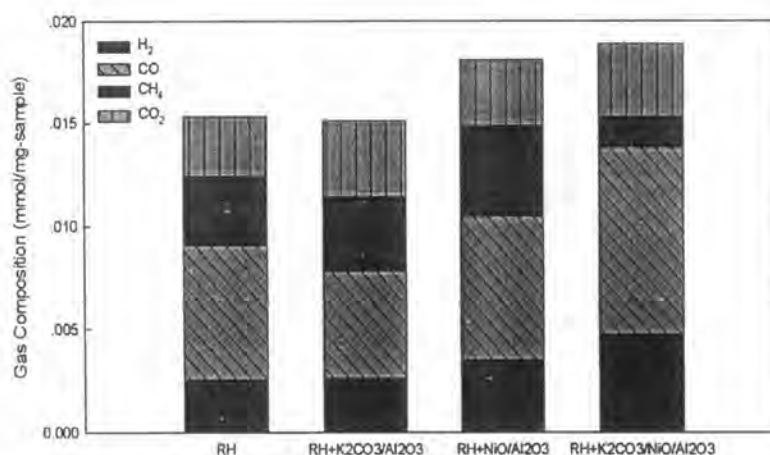
รูปที่ 4.2 วิเคราะห์ธาตุของตัวเร่งปฏิกิริยาด้วยเครื่อง EDX: (ก) 5% $K_2CO_3/NiO/\gamma-Al_2O_3$ (ข) 9% $K_2CO_3/NiO/\gamma-Al_2O_3$

การวิเคราะห์ธาตุนบนตัวเร่งปฏิกิริยาด้วยเครื่อง Energy Dispersive X-ray (EDX) ดังรูปที่ 4.2 พบว่าเมื่อทำการเพิ่มปริมาณโพแทสเซียมลงไปจะสังเกตเห็นพีคของโพแทสเซียมสูงขึ้น ซึ่งยืนยันปริมาณของโพแทสเซียมที่มากขึ้นบนตัวเร่งปฏิกิริยาจากกระบวนการเตรียมตัวเร่งปฏิกิริยา

4.3 ไพโรไลซิสของชีวมวลโดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาในเครื่องปฏิกรณ์แบบเบดนิ่ง

ในกระบวนการไพโรไลซิสของชีวมวล ได้ศึกษาผลของตัวเร่งปฏิกิริยา อุณหภูมิ ปริมาณของตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้ และร้อยละของโพแทสเซียมคาร์บอเนตในตัวเร่งปฏิกิริยาที่เหมาะสมต่อการเกิดแก๊สผลิตภัณฑ์

4.3.1 ผลของตัวเร่งปฏิกิริยา

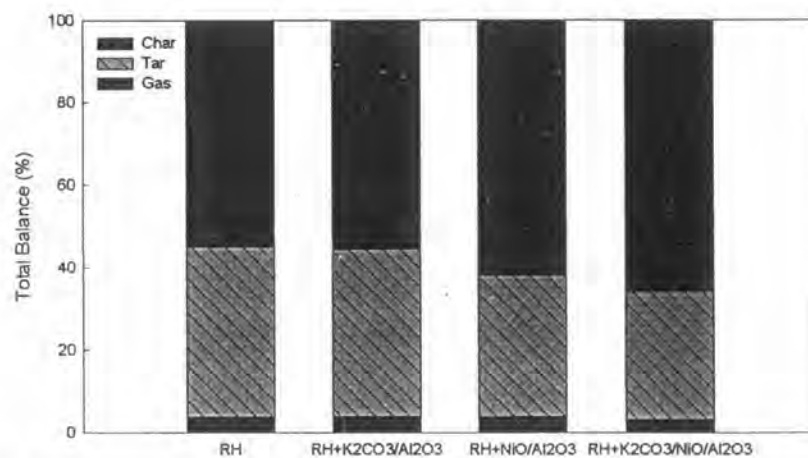

รูปที่ 4.3 อิทธิพลของตัวเร่งปฏิกิริยา (K_2CO_3/Al_2O_3 , NiO/Al_2O_3 และ $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3$) ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สจากกระบวนการไพโรไลซิส ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

อิทธิพลของตัวเร่งปฏิกิริยา ได้แก่ โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา (K_2CO_3/Al_2O_3) นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (NiO/Al_2O_3) และโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ($K_2CO_3/NiO/Al_2O_3$) ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สจากกระบวนการไพโรไลซิส ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส แสดงดังรูปที่ 4.3 พบว่าผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น เมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา < นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา < โพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ตามลำดับ การใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา ช่วยในการป้องกันการเกาะติดของคาร์บอนที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยา (Zhang et al., 2004) แต่ตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวให้ผลิตภัณฑ์แก๊สค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ให้ผลิตภัณฑ์แก๊สโดยรวมสูง โดยเฉพาะแก๊สไฮโดรเจน แต่ตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวเกิดการเสื่อมสภาพได้ง่าย เนื่องจากการเกาะติดของคาร์บอนที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยา ดังนั้นจึงพัฒนาการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-

นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ซึ่งให้ผลิตภัณฑ์แก๊สไฮโดรเจน คาร์บอนมอนอกไซด์ และ คาร์บอนไดออกไซด์สูงขึ้น และผลิตภัณฑ์แก๊สมีเทนลดลง ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวช่วยเร่งให้เกิดปฏิกิริยาได้ดี โดยโพแทสเซียมเป็นตัวส่งเสริม (promoter) การกำจัดไค้กบนผิวตัวเร่งปฏิกิริยา ทำให้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลสามารถเร่งปฏิกิริยาได้ดีและส่งผลให้ช่วยลดปริมาณน้ำมันทาร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อพิจารณาการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินาเปรียบเทียบกับกรณีที่ไม่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาในกระบวนการไพโรไลซิส ความเข้มข้นของไฮโดรเจนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16.85 เป็นร้อยละ 17.29 ส่วนการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ความเข้มข้นของไฮโดรเจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.49 และเมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ความเข้มข้นของไฮโดรเจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.25

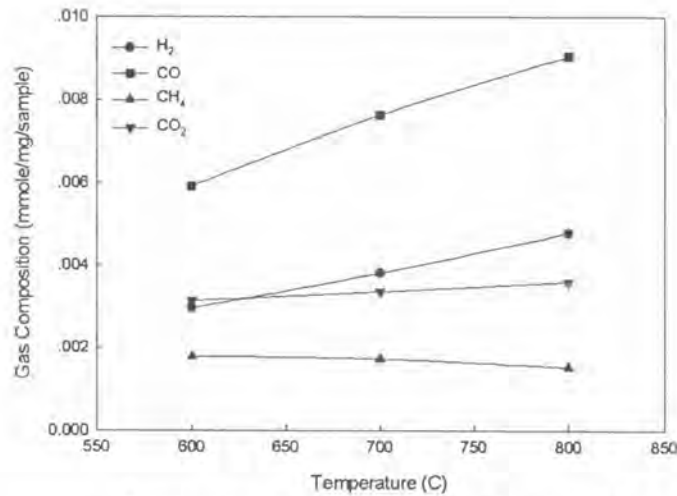

รูปที่ 4.4 อิทธิพลของตัวเร่งปฏิกิริยาแต่ละชนิด (K_2CO_3/Al_2O_3 , NiO/Al_2O_3 และ $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3$) ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด จากกระบวนการไพโรไลซิสที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

เมื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวเร่งปฏิกิริยาแต่ละชนิดต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด จากกระบวนการไพโรไลซิส ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.4 พบว่าผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น และปริมาณน้ำมันทาร์ลดลง เมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา < นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา < โพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ตามลำดับ ซึ่งอธิบายได้ว่าตัวเร่งปฏิกิริยาช่วยเร่งให้เกิดปฏิกิริยาได้ดี โดยปริมาณไฮโดรคาร์บอนและน้ำมันทาร์เกิดการแตกตัวไปเป็นผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามปริมาณทาร์ที่ลดลงยังเป็นสัดส่วนที่

น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากความสูงเบดของตัวเร่งปฏิกิริยาในการทดลองยังไม่สูงมากทำให้เวลาในการสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาล้น ดังนั้นปฏิกิริยาการแตกตัวของทาร์อาจยังเกิดไม่สมบูรณ์

4.3.2 ผลของอุณหภูมิ

รูปที่ 4.5 อิทธิพลของอุณหภูมิ (600 700 และ 800 องศาเซลเซียส) ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สจากกระบวนการไพโรไลซิสด้วยตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$

เมื่อพิจารณาผลของอุณหภูมิต่อผลิตภัณฑ์แก๊สจากกระบวนการไพโรไลซิสของแกลบด้วยตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.5 พบว่า อุณหภูมิเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อปริมาณโดยรวมของผลิตภัณฑ์แก๊ส และสัดส่วนของแก๊สแต่ละชนิด โดยเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นปริมาณแก๊สไฮโดรเจน แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด แก๊สมีเทนลดลงเล็กน้อย และแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นจาก 600 องศาเซลเซียส จนถึงอุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ความเข้มข้นของไฮโดรเจนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 20.43 เป็นร้อยละ 25.25 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ปริมาณไฮโดรคาร์บอนและน้ำมันทาร์เกิดการแตกตัวไปเป็นแก๊ส H_2 เพิ่มขึ้น ที่อุณหภูมิสูงขึ้น (thermal cracking) สามารถอธิบายได้ดังปฏิกิริยา (4.1-4.2) ซึ่งเป็นปฏิกิริยาดูดความร้อน เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นปฏิกิริยาจะเกิดไปข้างหน้า

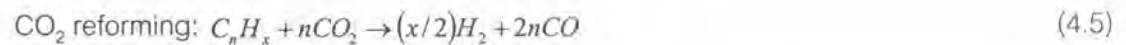

และผลิตภัณฑ์แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์เพิ่มขึ้น สามารถอธิบายได้ดังปฏิกิริยาต่อไปนี้

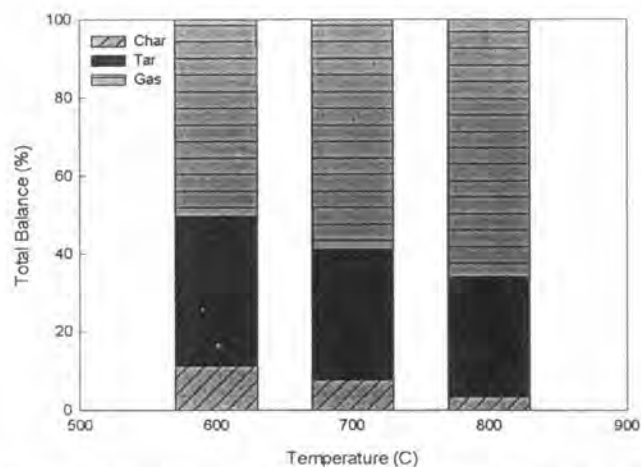

เป็นปฏิกิริยาคูดความร้อน เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นปฏิกิริยาจะเกิดไปข้างหน้า ซึ่งปฏิกิริยาเบาดาด (Boudouard) เป็นปฏิกิริยาพื้นฐานของการผลิตโปรดิวเซอร์แก๊ส คาร์บอนไดออกไซด์จะทำปฏิกิริยากับคาร์บอนที่มากเกินไป (excess carbon) ในอนุภาคของแข็งเกิดเป็นคาร์บอนมอนอกไซด์

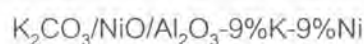
ส่วนแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นเล็กน้อยสามารถอธิบายได้ดังปฏิกิริยาต่อไปนี้

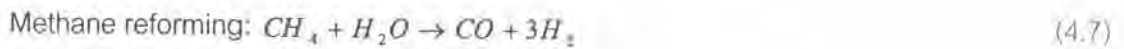
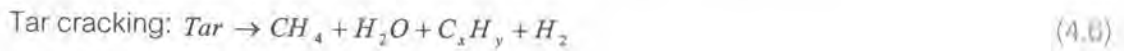
โดยปฏิกิริยา (4.4) และ (4.5) เป็นปฏิกิริยาคูดความร้อน ดังนั้นเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นจะเกิดปฏิกิริยาไปข้างหน้า ซึ่งแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ผลิตด้วยปฏิกิริยาที่ (4.4) แต่ถูกใช้ในปฏิกิริยาที่ (4.5)

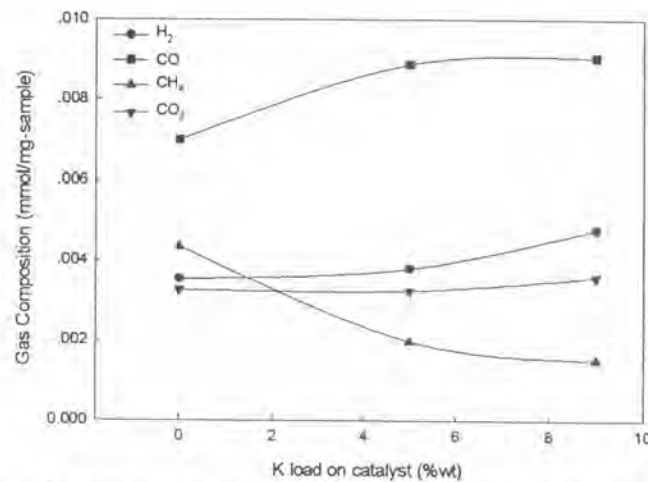
รูปที่ 4.6 อิทธิพลของอุณหภูมิต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมดจากกระบวนการไพโรไลซิสด้วยตัวเร่งปฏิกิริยา

และเมื่อพิจารณาผลของอุณหภูมิต่อผลิตภัณฑ์แก๊สทั้งหมดจากกระบวนการไพโรไลซิสของแกลบด้วยตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.6 พบว่า เมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้น ปริมาณซาร์และทาร์ลดลง ส่วนปริมาณผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎี เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นปฏิกิริยาการแตกตัวจะเกิดขึ้นได้ดีทำให้เกิดสารที่มีน้ำหนักโมเลกุลเบามากขึ้น ยกตัวอย่างเช่น สารไฮโดรคาร์บอนและน้ำมันทาร์เกิดการแตกตัวไปเป็นผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น ดังปฏิกิริยาด้านล่างนี้ซึ่งล้วนเป็นปฏิกิริยาคูดความร้อน

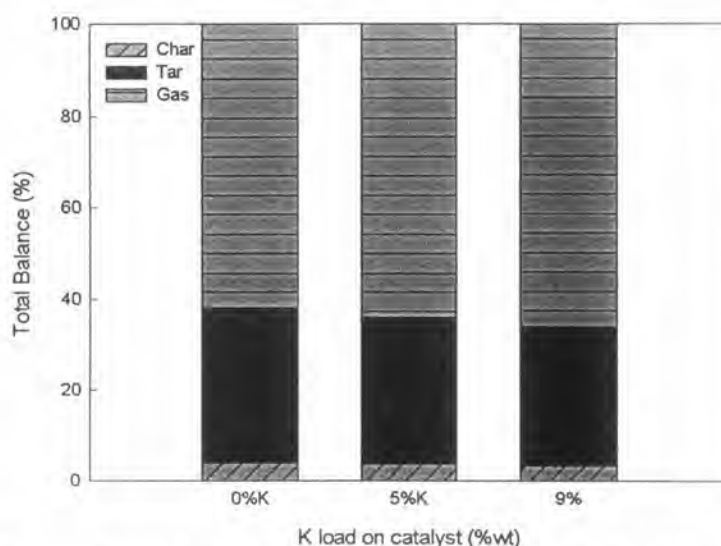
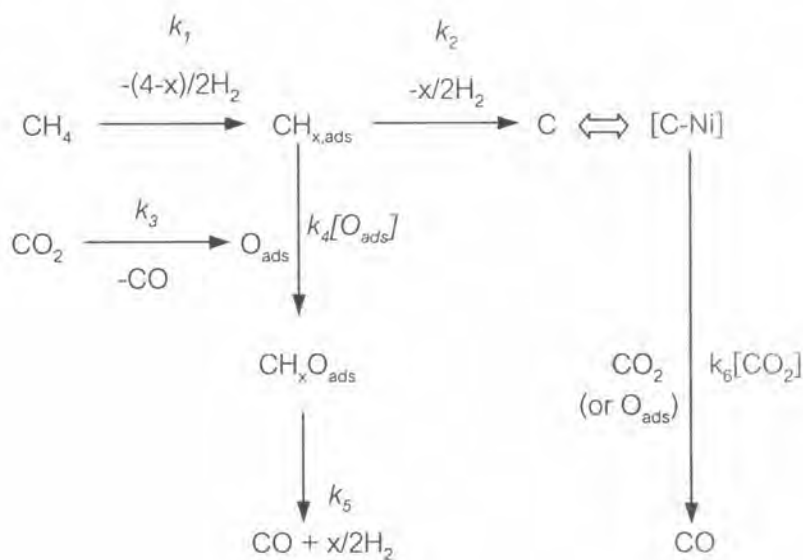
4.3.3 ผลของร้อยละโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยา

รูปที่ 4.7 อิทธิพลของร้อยละโพแทสเซียม (0% 5% และ 9%โพแทสเซียม) ในตัวเร่งปฏิกิริยา ต่อผลิตภัณฑ์แก๊ส ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

ผลของร้อยละโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยา (0% 5% และ 9%) ต่อผลิตภัณฑ์แก๊ส ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส แสดงดังรูปที่ 4.7 พบว่าโพแทสเซียมมีผลต่อสัดส่วนของแก๊สแต่ละชนิด โดยร้อยละของโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0 เป็นร้อยละ 9 ส่งผลให้สัดส่วนของไฮโดรเจนในผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 19.49 เป็นร้อยละ 25.25 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า การเพิ่มปริมาณของโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยา ซึ่งเป็นโลหะว่องไวจะทำให้ตำแหน่งที่ถูกกระตุ้น (active site) เพิ่มมากขึ้น โดยตำแหน่งที่ถูกกระตุ้นนี้คือตำแหน่งที่ตัวเร่ง

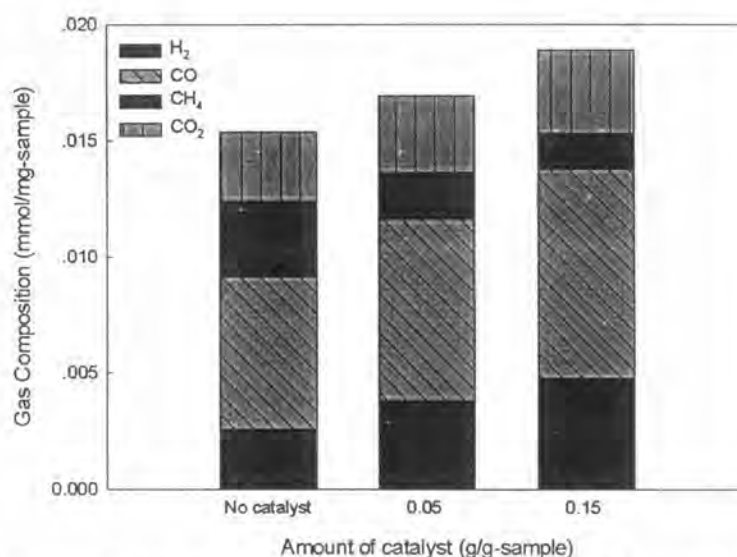
ปฏิกิริยาจับกับคาร์บอน ซึ่งช่วยเร่งปฏิกิริยารีฟอร์มมิง (dry reforming) (ดังสมการ (4.5)) ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์ และไฮโดรเจนเพิ่มมากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณมีเทนที่ลดลง จากข้อมูลและสมมติฐานเบื้องต้นสามารถอธิบายการเกิดปฏิกิริยาได้ดังนี้ แก๊สมีเทนแยกตัวออก (dissociation) เป็น $CH_{x,ads}$ และ $(4-x)/2H_2$ หลังจากนั้น $CH_{x,ads}$ แยกตัวออกเป็น C และ $x/2H_2$ โดย CO_2 แยกตัวออกเป็น CO และ O_{ads} ทำให้เกิดปฏิกิริยาที่พื้นผิวระหว่าง $CH_{x,ads}$ และ O_{ads} ไปเป็น CH_xO_{ads} หลังจากนั้นเกิดปฏิกิริยา $CH_xO_{ads} \rightarrow CO + x/2H_2$ และการเผาไหม้ของคาร์บอนที่เกาะบนผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาด้วย CO_2 (Osaki and Mori, 2001) ดังแสดงในปฏิกิริยาข้างล่างนี้

รูปที่ 4.8 อิทธิพลของร้อยละโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยาต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด: 0% (NiO/ γ - Al_2O_3) 5% และ 9%K ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

เมื่อพิจารณาผลของร้อยละโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยา (0% 5% และ 9%) ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.8 พบว่า โพแทสเซียมส่งผลต่อการแตกตัวของทาร์น้อย เมื่อร้อยละโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยาเพิ่มขึ้น ซึ่งมีงานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าตัวเร่งปฏิกิริยาอัลคาไลช่วยในการป้องกันการเกาะติดของคาร์บอนที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยามากกว่าเร่งการแตกตัวของน้ำมันทาร์ แต่ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลเป็นตัวช่วยเร่งการแตกตัวของน้ำมันทาร์ได้ดีกว่า (Osaki and Mori, 2001) สังเกตจากการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนของแก๊สแต่ละชนิดดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตามตัวเร่งปฏิกิริยาอัลคาไลช่วยปรับสัดส่วนของผลิตภัณฑ์แก๊สให้ได้แก๊สไฮโดรเจนสูงขึ้น

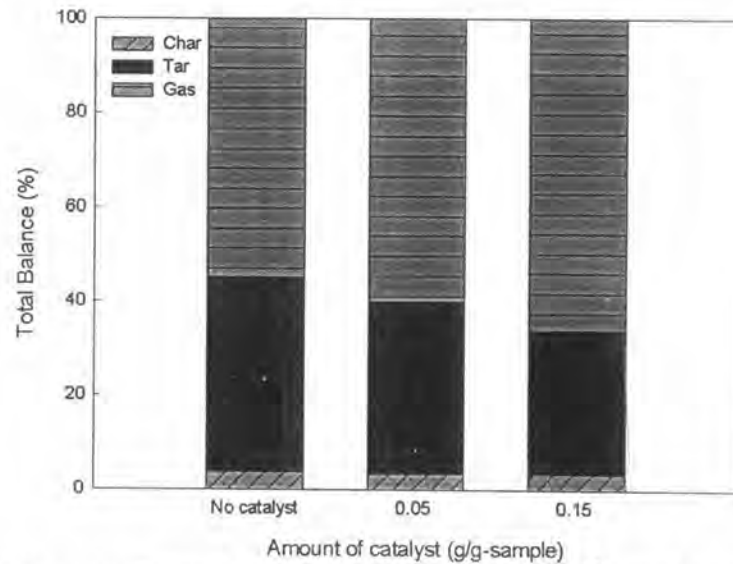
4.3.4 ผลของปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้

รูปที่ 4.9 อิทธิพลของปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้ ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้ $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3$ -9%K-9%Ni

ผลของปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้ ต่อผลิตภัณฑ์แก๊ส ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้ คือ โพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.9 พบว่า ผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้นเมื่อปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาเพิ่มขึ้น โดยปริมาณแก๊สไฮโดรเจนเพิ่มขึ้น แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์เพิ่มขึ้น แก๊สมีเทนลดลง และแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยเมื่อปริมาณของตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้เพิ่มขึ้นจาก 0.05 เป็น 0.15 ร้อยละของไฮโดรเจนเพิ่มขึ้นจาก 22.61 เป็น 25.25 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ปริมาณของแก๊สไฮโดรเจนที่เพิ่มขึ้นเมื่อมีการเพิ่มปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาเนื่องจากการเพิ่มปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาเป็นการเพิ่มความสูงเบดของ

ตัวเร่งปฏิกิริยาซึ่งเพิ่มเวลาการสัมผัส (contact time) ระหว่างสารระเหยง่าย (volatile matter) กับตัวเร่งปฏิกิริยา ทำให้ตัวเร่งปฏิกิริยาทำหน้าที่เร่งปฏิกิริยาเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นอัตราการเกิดปฏิกิริยาการแตกตัวของน้ำมันทาร์ (tar cracking) และปฏิกิริยารีฟอร์มมิงของมีเทน (methane reforming) จะเพิ่มขึ้นทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นไฮโดรเจนเพิ่มมากขึ้น (อธิบายได้จากสมการ (4.6) และ (4.7) ตามลำดับ)

รูปที่ 4.10 อิทธิพลของปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้ ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ($K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$)

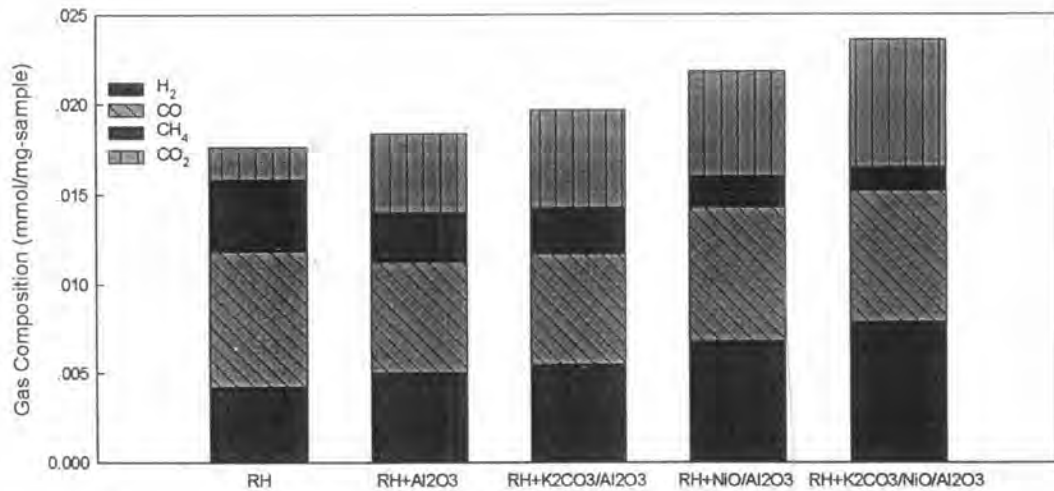
จากรูปที่ 4.10 พบว่า เมื่อปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้เพิ่มขึ้น ปริมาณชาร์ค่อนข้างคงที่ และปริมาณทาร์ลดลง ในขณะที่ปริมาณผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น แสดงว่าตัวเร่งปฏิกิริยาสามารถช่วยเร่งปฏิกิริยาการแตกตัวของทาร์ได้ ซึ่งเป็นผลของนิกเกิลที่อยู่บนตัวเร่งปฏิกิริยามีผลต่อการแตกตัวของทาร์ ไปเป็นผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น (Pengmei Lv et al., 2003 and Asadullah et al., 2002)

4.4 แกซีฟิเคชันของชีวมวลโดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาในเครื่องปฏิกรณ์แบบเบดนิ่ง

ในกระบวนการแกซีฟิเคชันของชีวมวล ได้ศึกษาผลของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ และเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์แก๊สในกระบวนการไพโรไลซิส รวมทั้งศึกษาผลของอุณหภูมิ อัตราการป้อนไอน้ำ ระยะเวลาสารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (residence time)

ปริมาณของตัวเร่งปฏิกิริยาที่เหมาะสมต่อการเกิดแก๊สผลิตภัณฑ์ และการศึกษาประสิทธิภาพของตัวเร่งปฏิกิริยา

4.4.1 ผลของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ ในกระบวนการแกซีฟิเคชัน

รูปที่ 4.11 ผลของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ในกระบวนการแกซีฟิเคชัน ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และอัตราการป้อนไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่ออนาที

เมื่อพิจารณาผลของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ในกระบวนการแกซีฟิเคชัน ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.11 พบว่าผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น เมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาแกมมาอะลูมินา < โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา < นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา < โพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ตามลำดับ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินาช่วยเร่งปฏิกิริยาชิฟท์ (water-gas shift) ได้ดี ดังแสดงในปฏิกิริยา (4.8) โดยแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์ทำปฏิกิริยากับไอน้ำเกิดเป็นแก๊สไฮโดรเจนและแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์

ส่วนการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินาช่วยเร่งปฏิกิริยาอีพอร์มิงด้วยไอน้ำของมีเทน ได้ดี ดังแสดงในปฏิกิริยา (4.9) โดยแก๊สมีเทนทำปฏิกิริยากับไอน้ำเปลี่ยนเป็นแก๊สไฮโดรเจนและแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์

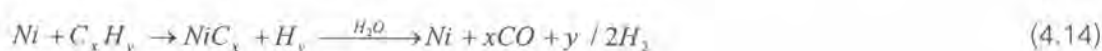
เมื่อมีการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา พบว่าปริมาณของแก๊สไฮโดรเจนในผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้นกว่ากรณีที่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิกเกิลช่วยในการเร่งปฏิกิริยาได้ดีแต่เกิดการเสื่อมสภาพได้ง่าย จากการเกาะติดของคาร์บอนบนผิวตัวเร่งปฏิกิริยา เมื่อมีโพแทสเซียมคาร์บอเนตบนตัวเร่งปฏิกิริยาจะช่วยลดการเกาะติดของคาร์บอนบนตัวเร่งปฏิกิริยา (Ruiqin Zhang et al., 2003) ช่วยให้ตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวรักษาความสามารถในการเร่งปฏิกิริยาได้ดี ส่งผลให้อัตราการเกิดปฏิกิริยาการแตกตัวของน้ำมันทาร์ (tar cracking) และปฏิกิริยารีฟอร์มมิงของมีเทน (methane reforming) จะเพิ่มขึ้นทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นไฮโดรเจนเพิ่มมากขึ้น (อธิบายได้จากสมการ (4.6) และ (4.7) ตามลำดับ) นอกจากนี้โพแทสเซียมคาร์บอเนตยังช่วยเร่งปฏิกิริยา water-gas shift ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์แก๊สไฮโดรเจนสูงขึ้น

การใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินาเปรียบเทียบกับกรณีที่ไม่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาในกระบวนการแกซีฟิเคชัน มีความเข้มข้นของไฮโดรเจนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.13 เป็นร้อยละ 27.88 ส่วนการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา มีความเข้มข้นของไฮโดรเจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31.19 และเมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา มีความเข้มข้นของไฮโดรเจนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 33.47

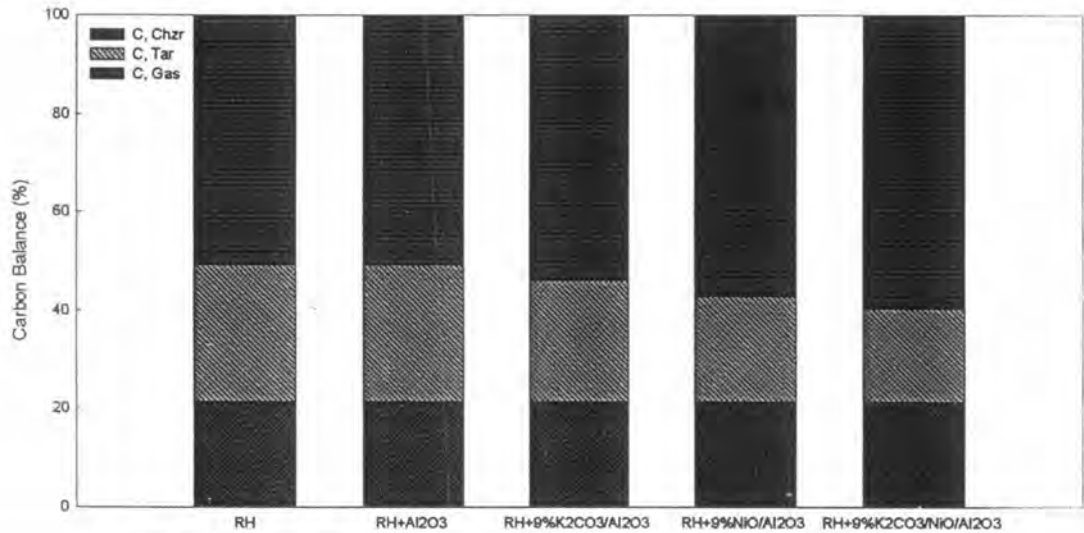
กลไกการเกิดปฏิกิริยาของตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนตแสดงดังปฏิกิริยาที่ (4.10)-(4.13) (Veraa and Bell, 1977)

และกลไกการเกิดปฏิกิริยาของตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลแสดงดังปฏิกิริยาที่ (4.14)

จากสมการ (4.14) นิกเกิลจะช่วยให้เกิดปฏิกิริยาการแตกตัวสารประกอบไฮโดรคาร์บอนได้เป็นนิกเกิลคาร์ไบด์ (NiC_x) และไฮโดรเจน จากนั้นนิกเกิลคาร์ไบด์จะทำปฏิกิริยากับไอน้ำได้คาร์บอนมอนอกไซด์และไฮโดรเจนเป็นผลิตภัณฑ์แก๊ส

รูปที่ 4.12 ผลของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ในกระบวนการแกซีฟิเคชัน ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และอัตราการป้อนไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที

เมื่อพิจารณาผลของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ในกระบวนการแกซีฟิเคชัน ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.12 พบว่า เมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ให้ปริมาณทาร์ลดลงมากที่สุด ปริมาณชาร์ค่อนข้างคงที่ ในขณะที่ปริมาณผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น แสดงว่าตัวเร่งปฏิกิริยาสามารถช่วยเร่งปฏิกิริยาการแตกตัวของทาร์ได้ ซึ่งอาจเนื่องจากนิกเกิลที่อยู่บนตัวเร่งปฏิกิริยาซึ่งมีผลต่อการแตกตัวของทาร์ โดยทำปฏิกิริยากับไอน้ำไปเป็นผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น ส่วนปริมาณชาร์คที่ได้คงที่ เนื่องจากปริมาณชาร์คที่ได้ไม่สัมผัสกับไอน้ำโดยตรง มีเพียงผลิตภัณฑ์แก๊สและน้ำมันทาร์ที่ได้จากขั้นตอนในกระบวนการไพโรไลซิสเท่านั้นที่สัมผัสกับไอน้ำและตัวเร่งปฏิกิริยา เพื่อเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น

4.4.2 ผลของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ เปรียบเทียบระหว่างกระบวนการไพโรไลซิสและแกซีฟิเคชัน

ศึกษาผลของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาชนิดต่างๆ คือ แกมมาอะลูมินา โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา และโพแทสเซียมคาร์บอเนต-

นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา โดยเปรียบเทียบระหว่างกระบวนการไพโรไลซิสและแกซิฟิเคชัน ถูกแสดงดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ เปรียบเทียบระหว่างกระบวนการไพโรไลซิสและแกซิฟิเคชัน ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

	แกลบ		แกลบ + K ₂ CO ₃ /γ-Al ₂ O ₃		แกลบ + NiO/γ-Al ₂ O ₃		แกลบ + K ₂ CO ₃ /NiO/γ-Al ₂ O ₃	
	ไพโรไลซิส	แกซิฟิเคชัน	ไพโรไลซิส	แกซิฟิเคชัน	ไพโรไลซิส	แกซิฟิเคชัน	ไพโรไลซิส	แกซิฟิเคชัน
	(mmole/mg-sample)		(mmole/mg-sample)		(mmole/mg-sample)		(mmole/mg-sample)	
H ₂	0.00259	0.00426	0.00262	0.00549	0.00353	0.00682	0.00477	0.00790
CO	0.00653	0.00757	0.00524	0.00622	0.00699	0.00744	0.00904	0.00729
CH ₄	0.00335	0.00404	0.00357	0.00253	0.00434	0.00176	0.00151	0.00131
CO ₂	0.00291	0.00178	0.00372	0.00546	0.00326	0.00583	0.00358	0.00710

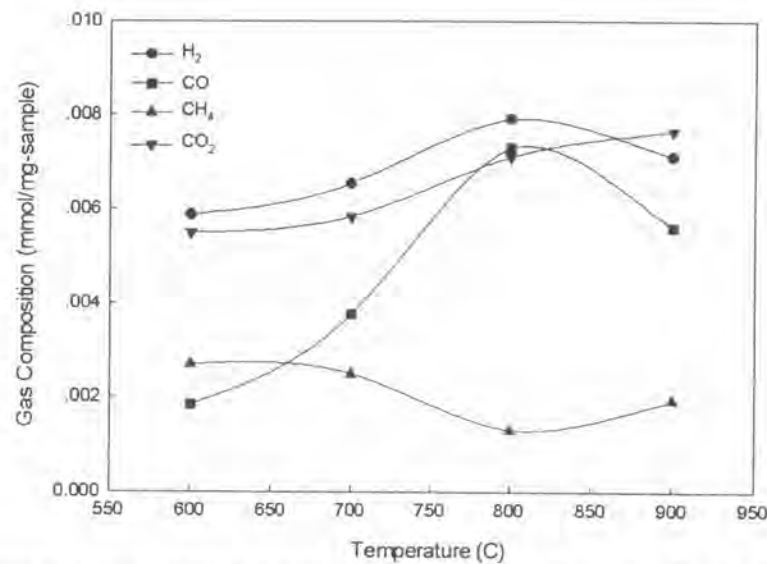
การใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ เปรียบเทียบระหว่างกระบวนการไพโรไลซิสและแกซิฟิเคชัน ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส แสดงดังตารางที่ 4.4 พบว่ากรณีที่ไม่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาในกระบวนการแกซิฟิเคชันให้ผลิตภัณฑ์แก๊สสูงชันกว่าในกระบวนการไพโรไลซิส โดยเฉพาะแก๊สไฮโดรเจนสูงชันประมาณ 2 เท่า ซึ่งอาจอธิบายได้จากปฏิกิริยาสตีม-รีฟอร์มมิง (steam reforming) แสดงดังปฏิกิริยาที่ (4.15) โดยไฮโดรคาร์บอนที่เกิดจากกระบวนการไพโรไลซิสทำปฏิกิริยากับไอน้ำในกระบวนการแกซิฟิเคชันส่งผลให้ได้ผลิตภัณฑ์แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์และไฮโดรเจนสูงชัน

ส่วนกรณีที่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาในกระบวนการแกซิฟิเคชันเปรียบเทียบกับการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาในกระบวนการไพโรไลซิส พบว่ากระบวนการแกซิฟิเคชันให้ผลิตภัณฑ์แก๊สสูงชันกว่าในกระบวนการไพโรไลซิส โดยตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินาให้แก๊สไฮโดรเจนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา และโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา ตามลำดับ และยังพบว่าการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินาให้แก๊สไฮโดรเจนสูงชันประมาณ 3 เท่าของกรณีที่ไม่ใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาในกระบวนการไพโรไลซิส ซึ่งได้อธิบายเหตุผลดังกล่าวมาก่อนหน้านี้แล้วว่านิกเกิลช่วยในการเร่งปฏิกิริยาได้ดีแต่เกิดการเสื่อมสภาพได้ง่าย เนื่องจากการเกาะติดของคาร์บอนบนผิวตัวเร่งปฏิกิริยา ดังนั้นเมื่อมีโพแทสเซียมคาร์บอเนตในตัวเร่งปฏิกิริยาอยู่ด้วยจะช่วย

ลดการเกาะติดของคาร์บอนบนตัวเร่งปฏิกิริยา ส่งผลให้ตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวทำหน้าที่เร่งปฏิกิริยาได้ดี โดยตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวเร่งปฏิกิริยาได้ดีเมื่อมีไอน้ำเข้าร่วมทำปฏิกิริยาในกระบวนการแกซีฟิเคชัน ดังนั้นอัตราการเกิดปฏิกิริยาการแตกตัวของน้ำมันทาร์ (tar cracking) และปฏิกิริยารีฟอร์มมิงของมีเทน (methane reforming) จะเพิ่มขึ้นทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นไฮโดรเจนเพิ่มมากขึ้น (อธิบายได้จากสมการ (4.6) และ (4.7) ตามลำดับ)

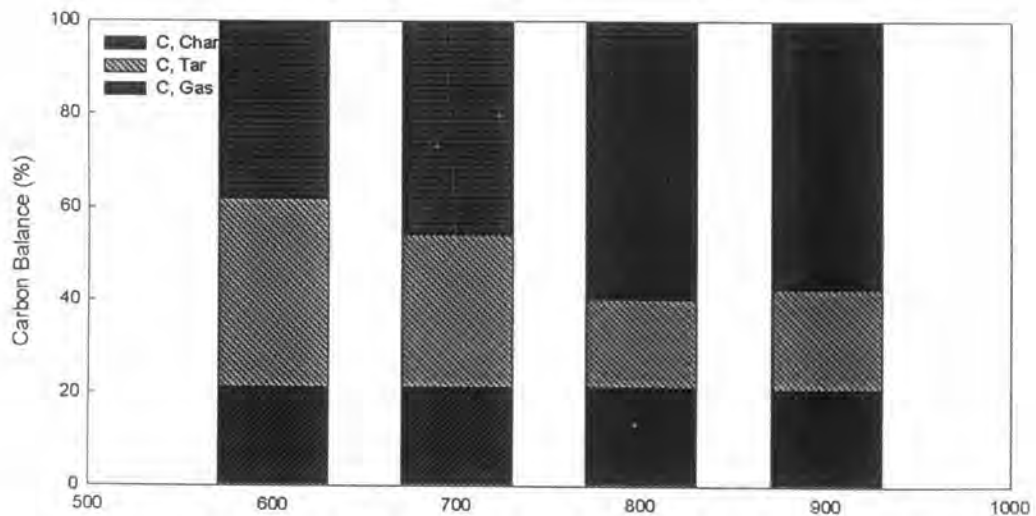
4.4.3 ผลของอุณหภูมิ

รูปที่ 4.13 ผลของอุณหภูมิ (600 700 800 และ 900 องศาเซลเซียส) ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ด้วยตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$ และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที

ผลของอุณหภูมิ ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาไพแทลเซียมคาร์บอนเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา อัตราการป้อนไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที แสดงดังรูปที่ 4.13 พบว่า อุณหภูมิมีผลต่อปริมาณโดยรวมของแก๊สผลิตภัณฑ์ และสัดส่วนของแก๊สแต่ละชนิด โดยเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นจาก 600 ถึง 800 องศาเซลเซียส ปริมาณแก๊สไฮโดรเจน แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์เพิ่มขึ้น แก๊สมีเทนลดลง และแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยอัตราส่วนของแก๊สไฮโดรเจนต่อแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์ (H_2/CO) เท่ากับ 1.08 แต่เมื่อเพิ่มอุณหภูมิถึง 900 องศาเซลเซียสพบว่าปริมาณโดยรวมของแก๊สผลิตภัณฑ์ และสัดส่วนของแก๊สแต่ละชนิดลดลง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ปริมาณไฮโดรคาร์บอนและน้ำมันทาร์เกิดการแตกตัวไปเป็นแก๊ส H_2 เพิ่มขึ้น ที่อุณหภูมิสูงขึ้น (thermal cracking) สามารถอธิบายได้ดังปฏิกิริยา (4.1-4.2) ซึ่งเป็นปฏิกิริยาดูดความร้อน เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นปฏิกิริยาจะเกิดไปข้างหน้า ซึ่งการเพิ่มของผลิตภัณฑ์

แก๊สลดคล่องกับการเพิ่มของอุณหภูมิสามารถอธิบายได้หลายเหตุผล เช่น (i) ผลิตภัณฑ์แก๊สสูงขึ้นในขั้นตอนเริ่มต้นของกระบวนการไพโรไลซิสซึ่งเป็นกระบวนการแรกก่อนเข้าสู่กระบวนการแกซิฟิเคชันโดยอัตราการเกิดปฏิกิริยาเร็วขึ้นเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้น (ii) ผลิตภัณฑ์แก๊สที่ได้ในกระบวนการแกซิฟิเคชันของซาร์ (char gasification) เป็นปฏิกิริยาดูดความร้อน ดังนั้นเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นจะเกิดปฏิกิริยาไปข้างหน้า (iii) การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์แก๊สอาจเนื่องมาจากการเกิดปฏิกิริยาสตีมรีฟอร์มมิง (steam reforming) และการแตกตัวของไฮโดรคาร์บอนและน้ำมันทาร์ (C. Franco et al., 2002) แต่เมื่อเพิ่มอุณหภูมิถึง 900 องศาเซลเซียสพบว่าปริมาณโดยรวมของแก๊สผลิตภัณฑ์และสัดส่วนของแก๊สแต่ละชนิดลดลง อาจเนื่องมาจากว่าตัวเร่งปฏิกิริยาเกิดการรวมตัวกัน (sintering) ที่อุณหภูมิสูง เพราะโพแทสเซียมคาร์บอเนตมีจุดหลอมตัว (melting point) ที่อุณหภูมิ 891 องศาเซลเซียส ส่งผลให้ตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวอาจเปลี่ยนโครงสร้าง และสมบัติในการเร่งปฏิกิริยาเกิดการเสื่อมสภาพ และจากเหตุผลที่ว่า แกมมาอะลูมินาเป็นโครงสร้างที่มีพื้นที่ผิวสูง แต่ถ้าได้รับความร้อนจนมีอุณหภูมิขึ้นไปสูงถึง 850 องศาเซลเซียส จะเปลี่ยนโครงสร้างไปเป็นเดลต้าอะลูมินา ซึ่งโครงสร้างจะเกิดการพังตัวเปลี่ยนแปลงจากโครงสร้างที่มีรูพรุนไปเป็นโครงสร้างที่หนาแน่นขึ้น และมีพื้นที่ผิวลดลง (ธรรร มงคลศรี) ซึ่งพิจารณาได้จากผลการวิเคราะห์พื้นที่ผิว BET หลังใช้ แสดงดังตารางที่ 4.8 และผลจากการวิเคราะห์ลักษณะพื้นผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาด้วยเครื่อง Scanning Electron Microscope (SEM) ดังรูปที่ 4.23

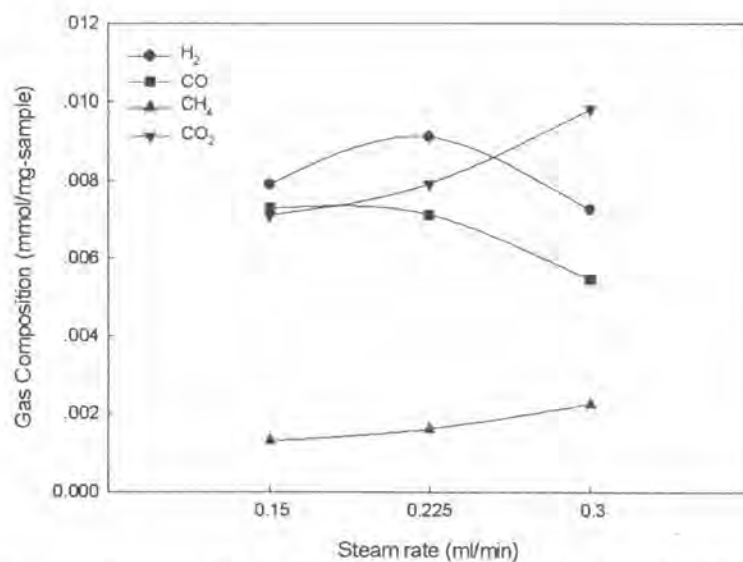

รูปที่ 4.14 ผลของอุณหภูมิ (600 700 800 และ 900 องศาเซลเซียส) ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยให้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$ และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที

เมื่อพิจารณาผลของอุณหภูมิ ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา อัตราการป้อนไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที แสดงดังรูปที่ 4.14 พบว่า เมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นจาก 600 ถึง 800 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำมันทาร์ลดลง ส่วนปริมาณผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าปริมาณไฮโดรคาร์บอนและน้ำมันทาร์เกิดการแตกตัวไปเป็นผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น เมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้น ดังปฏิกิริยาที่ (4.6) และ (4.7) แต่เมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นถึง 900 องศาเซลเซียส พบว่าปริมาณน้ำมันทาร์เพิ่มขึ้น ส่วนปริมาณผลิตภัณฑ์แก๊สลดลง อาจเนื่องมาจากอุณหภูมิสูงเกินไปส่งผลให้ตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวเกิดการเสื่อมสภาพ ซึ่งได้อธิบายเหตุผลไว้ก่อนหน้านี้แล้ว

4.4.4 ผลของอัตราการป้อนไอน้ำ

จากการทดลอง ศึกษาผลของอัตราการป้อนไอน้ำโดยปริมาณน้ำหนักของแกลบคองที่ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด และผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ถูกแสดงดังรูปที่ 4.15 และ 4.16 ตามลำดับ

รูปที่ 4.15 ผลของอัตราการป้อนไอน้ำ ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา

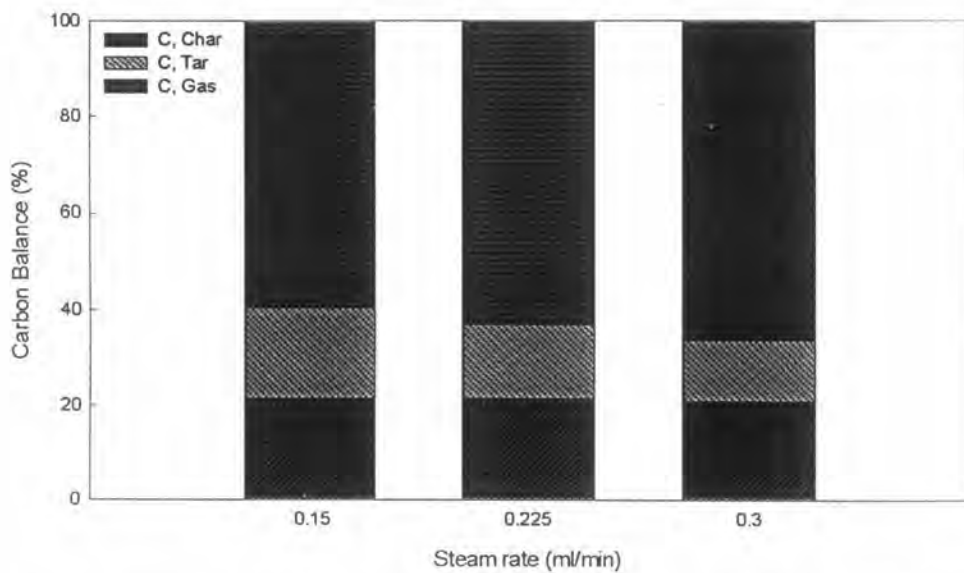
$K_2CO_3/NiO/Al_2O_3$ -9%K-9%Ni ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

ผลของอัตราการป้อนไอน้ำ โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส แสดงดังรูปที่ 4.15 พบว่าอัตราการป้อนไอน้ำ โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา มีผลต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียสโดยอัตราการ

ป้อนไอน้ำเพิ่มขึ้นจาก 0.15 – 0.225 มิลลิลิตรต่อนาที ให้ผลิตภัณฑ์แก๊สไฮโดรเจน และแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์เพิ่มขึ้น ในขณะที่แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์ลดลง อธิบายได้ดังปฏิกิริยาที่ (4.16) แต่เมื่อพิจารณาสัดส่วนของแก๊สไฮโดรเจนต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของการใช้ไอน้ำที่ 0.225 มิลลิลิตรต่อนาทีให้ค่าใกล้เคียงกับการใช้ไอน้ำที่ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที และอัตราส่วนของแก๊สไฮโดรเจนต่อแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์ (H_2/CO) เท่ากับ 1.08

แต่ถ้าไอน้ำมีมากเกินไป (อัตราการป้อนไอน้ำ 0.3 มิลลิลิตรต่อนาที) ไอน้ำอาจทำปฏิกิริยากับคาร์บอนมอนอกไซด์ทำให้เกิดคาร์บอนไดออกไซด์และไฮโดรเจนตามปฏิกิริยาที่ (4.16) ทำให้ส่วนประกอบของคาร์บอนมอนอกไซด์ลดลง แต่จากผลการทดลองพบว่า ผลิตภัณฑ์แก๊สไฮโดรเจนลดลง อาจเป็นเพราะผลิตภัณฑ์แก๊สไฮโดรเจนที่ได้จากปฏิกิริยาที่ (4.16) ไปเกิดปฏิกิริยาต่อโดยเป็นสารตั้งต้นในปฏิกิริยาเมธานชัน (methanation) เกิดปฏิกิริยาของคาร์บอนและไฮโดรเจนเป็นแก๊สมีเทน ดังสมการที่ (4.17)

รูปที่ 4.16 ผลของอัตราการป้อนไอน้ำ ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$ ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

เมื่อพิจารณาผลของอัตราการป้อนไอน้ำ โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.16 พบว่าอัตราการป้อนไอน้ำ โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา มีผลต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยอัตราการป้อนไอน้ำเพิ่มขึ้น ให้ปริมาณน้ำมันทาร์ลดลง และผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากปริมาณไอน้ำที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้เกิดการแตกตัวของไฮโดรคาร์บอนและน้ำมันทาร์

4.4.5 ผลของระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (contact time) และผลของระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (residence time)

ผลของระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (contact time) และผลของระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (residence time) สามารถศึกษาได้ 2 กรณี คือ อัตราการไหลของแก๊สตัวพา (แก๊สไนโตรเจน) และปริมาณของตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้ในการแกซีฟาย ดังนั้นจึงทดลองใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินาที่มีความสูง 1 เซนติเมตร (น้ำหนัก 1.7 กรัม) โดยการลดอัตราการไหลของแก๊สพา (ไนโตรเจน) และอัตราการป้อนไอน้ำในสัดส่วนที่เท่ากัน ที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิดและผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ซึ่งถูกแสดงดังรูปที่ 4.17–4.18 ตามลำดับ ระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ แสดงดังตารางที่ 4.5 และระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ แสดงดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.5 ระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์

ตัวอย่าง	ระยะเวลาที่ใช้ (วินาที)
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 50 มิลลิลิตรต่อนาที, ตัวเร่งปฏิกิริยา สูง 1 เซนติเมตร	0.036
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 150 มิลลิลิตรต่อนาที, ตัวเร่งปฏิกิริยา สูง 1 เซนติเมตร	0.012
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 150 มิลลิลิตรต่อนาที, ตัวเร่งปฏิกิริยา สูง 2 เซนติเมตร	0.024
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 150 มิลลิลิตรต่อนาที, Al ₂ O ₃ -ball สูง 2 เซนติเมตร	0.023
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 150 มิลลิลิตรต่อนาที, ตัวเร่งปฏิกิริยา+ Al ₂ O ₃ -ball สูง 2 เซนติเมตร	0.023

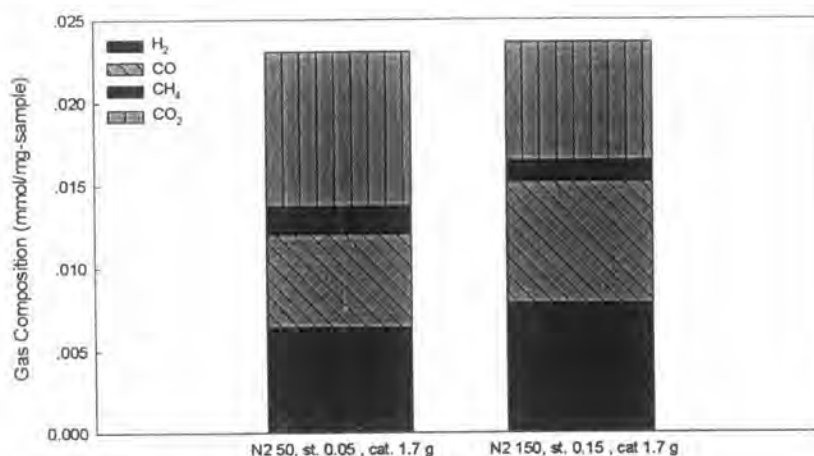
ระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (contact time) แสดงดังตารางที่ 4.5 พบว่าการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินาเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น โดยการเพิ่มตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวสูงขึ้น 2 เท่า จะให้ระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นประมาณ 2 เท่า และการลดอัตราการไหลของไนโตรเจนและไอน้ำ จะให้ระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นประมาณ 3 เท่า

ตารางที่ 4.6 ระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (residence time) (base on: 2 cm.-height)

ตัวอย่าง	ระยะเวลาที่ใช้ (วินาที)
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 150 มิลลิลิตรต่อนาที, ไม่มีเบด	0.079
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 150 มิลลิลิตรต่อนาที, ตัวเร่งปฏิกิริยา สูง 1 เซนติเมตร	0.051
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 150 มิลลิลิตรต่อนาที, ตัวเร่งปฏิกิริยา สูง 2 เซนติเมตร	0.024
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 150 มิลลิลิตรต่อนาที, Al_2O_3 -ball สูง 2 เซนติเมตร	0.023
- อัตราการไหลของไนโตรเจน 150 มิลลิลิตรต่อนาที, ตัวเร่งปฏิกิริยา+ Al_2O_3 -ball สูง 2 เซนติเมตร	0.023

ระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (residence time) แสดงดังตารางที่ 4.6 พบว่าการเพิ่มเบดสูงขึ้นในเครื่องปฏิกรณ์ ทำให้ระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (residence time) ลดลง ทั้งนี้เนื่องจากการมีเบดทำให้ปริมาตรช่องว่างลดลง โดยเบดจะขวางกั้นการไหลของแก๊ส ทำให้เกิดแรงดันสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดไหลผ่านเบดออกมาเร็วขึ้น

4.4.5.1 อัตราการไหลของแก๊สดัวพาและไอน้ำ

รูปที่ 4.17 ผลของการลดอัตราการไหลของแก๊สไนโตรเจนและไอน้ำ ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$ ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

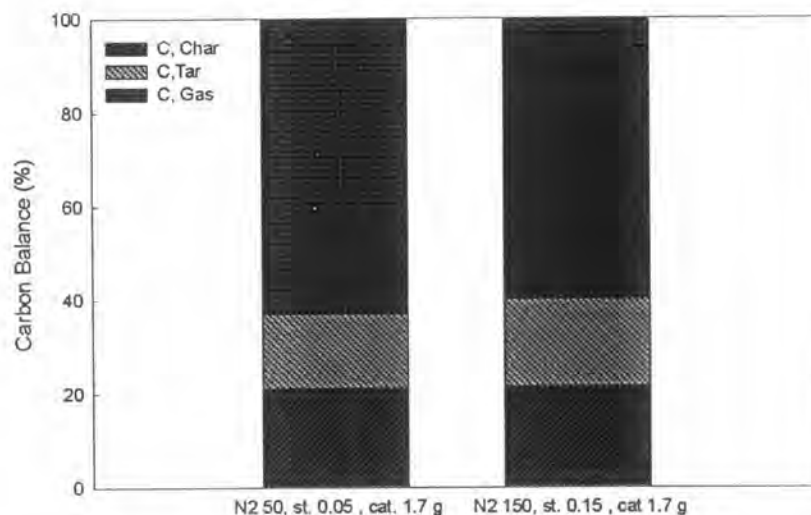
ผลของการลดอัตราการไหลของแก๊สไนโตรเจนและไอน้ำ โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา โฟแทลเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส แสดงดังรูปที่ 4.17 พบว่าการลดอัตราการไหลของแก๊สดัวพาและไอน้ำ โดยปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยาคงที่ ทำให้ระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาและระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น

และเมื่อพิจารณาผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด พบว่าอัตราการไหลของแก๊สดัวพาและไอน้ำ ลดลง ทำให้แก๊สไฮโดรเจนและคาร์บอนมอนอกไซด์ลดลง ส่วนแก๊สมีเทนและคาร์บอนไดออกไซด์ เพิ่มขึ้น สามารถอธิบายได้ว่าในช่วงระยะเวลาหนึ่งจะเกิดปฏิกิริยาชิฟท์ (water-gas shift) ดังสมการ (4.18)

แต่เมื่อเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์นานขึ้น ทำให้เกิดปฏิกิริยาเมทาเนชัน (methanation) โดยแก๊สไฮโดรเจนที่ได้จากปฏิกิริยาชิฟท์ (water-gas shift) ดังสมการ (4.18) จะเกิดปฏิกิริยาต่อไปกับคาร์บอนมอนอกไซด์ไปเป็นแก๊สมีเทนเพิ่มขึ้น แสดงดังปฏิกิริยาที่ (4.19)

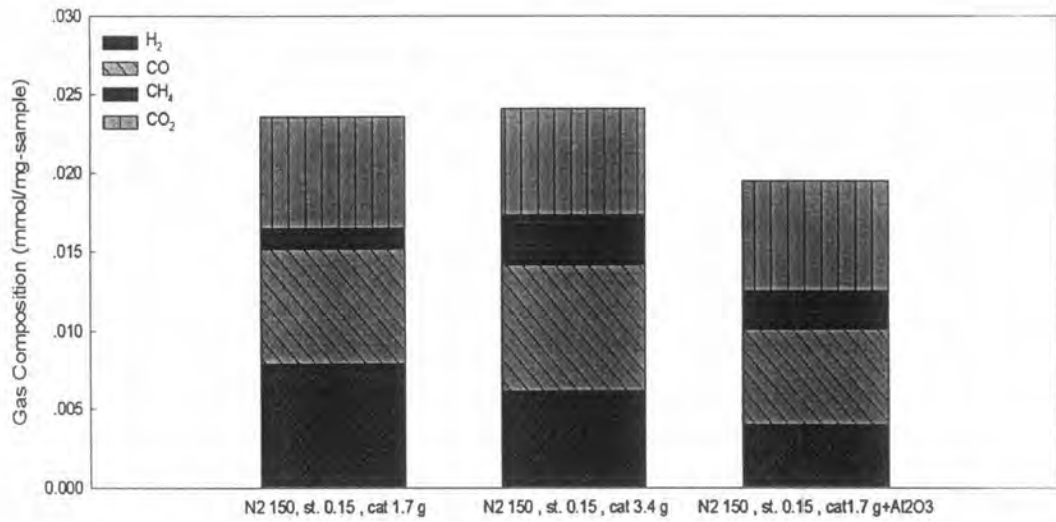
รูปที่ 4.18 ผลของการลดอัตราการไหลของแก๊สไนโตรเจนและไอน้ำ ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3$ -9%K-9%Ni ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

เมื่อพิจารณาผลของการลดอัตราการไหลของแก๊สไนโตรเจนและไอน้ำ โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.18 พบว่าการลดอัตราการไหลของแก๊สตัวพาและไอน้ำ ทำให้ระยะเวลาที่สารตั้งต้นสัมผัสกับตัวเร่งปฏิกิริยาเปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น แสดงดังตารางที่ 4.6 ส่งผลให้คาร์บอนในน้ำมันทาร์ลดลง ในขณะที่คาร์บอนในผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น แสดงว่าตัวเร่งปฏิกิริยาสามารถช่วยเร่งปฏิกิริยาการแตกตัวของทาร์ได้ ซึ่งอาจเนื่องจากนิกเกิลที่อยู่บนตัวเร่งปฏิกิริยามีผลต่อการแตกตัวของทาร์ ไปเป็นผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น (Pengmei Lv et al., 2003 and Asadullah et al., 2002)

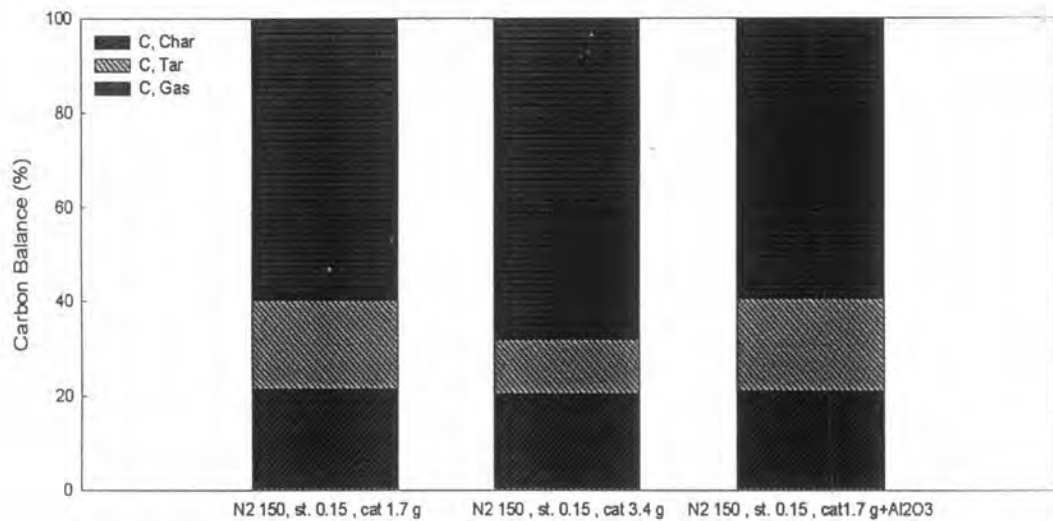
4.4.6 ผลของปริมาณตัวเร่งปฏิกิริยา

ปริมาณของตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้ในการแกซีฟิฟาย โดยศึกษาตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินาที่ความสูง 1 เซนติเมตร (น้ำหนัก 1.7 กรัม), 2 เซนติเมตร (น้ำหนัก 3.4 กรัม), ใช้ Al_2O_3 -ball สูง 2 เซนติเมตร (น้ำหนัก 14.8 กรัม) และ Al_2O_3 -ball ผสมตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินาที่ความสูง 2 เซนติเมตร (น้ำหนัก 9.1 กรัม) ที่มีต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิดและผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ซึ่งถูกแสดงดังรูปที่ 4.19–4.20 ตามลำดับ

4.4.6.1 ปริมาณของเบตในการแกซีฟาย

รูปที่ 4.19 ผลของปริมาณของเบตในการแกซีฟาย (1) ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$ ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

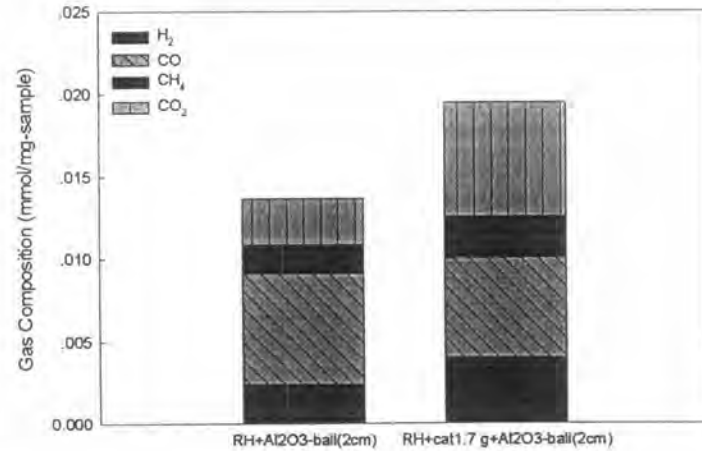

รูปที่ 4.20 ผลของปริมาณของเบตในการแกซีฟาย (1) ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$ ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

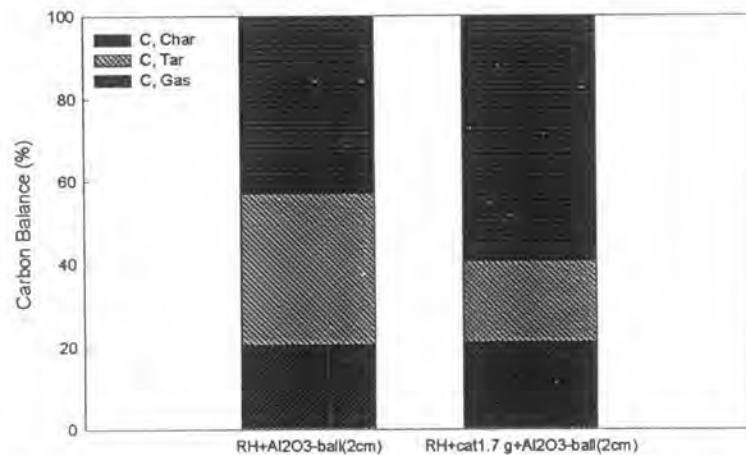
จากรูปที่ 4.19 พบว่าเมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ให้ผลิตภัณฑ์แก๊สไฮโดรเจนลดลง แก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์และมีเทนเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจอธิบายได้ว่ามีผลของตัวเร่งปฏิกิริยา และผลของระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (residence time) สวนทางกันอยู่ โดยการเพิ่มตัวเร่งปฏิกิริยาในเครื่องปฏิกรณ์สูงขึ้น ทำให้สามารถเพิ่มการเร่งปฏิกิริยาได้ดีขึ้น แต่ระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (residence time) ลดลง ทั้งนี้เนื่องจากการมีเบดทำให้ปริมาตรช่องว่างลดลง โดยเบดจะขวางกั้นการไหลของแก๊ส ทำให้เกิดแรงดันสูงขึ้น ส่งผลให้แก๊สไหลผ่านเบดออกมาเร็วขึ้น

และจากรูปที่ 4.20 พบว่าเมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาสูง 1 เซนติเมตร (น้ำหนัก 1.7 กรัม) ผสมกับ Al_2O_3 -ball ปริมาณน้ำมันทาร์ค่อนข้างไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อเทียบกับการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาสูง 1 เซนติเมตร (น้ำหนัก 1.7 กรัม) เนื่องจากผลของระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เปลี่ยนไปเป็นผลิตภัณฑ์ (residence time) ลดลง ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น และเมื่อใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า (น้ำหนัก 3.4 กรัม) ปริมาณน้ำมันทาร์ลดลง เมื่อเทียบกับการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาสูง 1 เซนติเมตร (น้ำหนัก 1.7 กรัม) ซึ่งอาจอธิบายได้ว่ามีผลของตัวเร่งปฏิกิริยาที่เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถเร่งปฏิกิริยาได้ดีขึ้น โดยปริมาณไฮโดรคาร์บอนและน้ำมันทาร์เกิดการแตกตัวไปเป็นผลิตภัณฑ์แก๊สเพิ่มขึ้น

ดังนั้นเมื่อต้องการศึกษาผลของปริมาณการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา ต้องควบคุมระยะเวลาที่สารตั้งต้นอยู่ในเครื่องปฏิกรณ์เท่ากัน แสดงดังตารางที่ 4.6 โดยการเปรียบเทียบกับ การเพิ่มความสูงของเบด ซึ่งพิจารณาการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาสูง 1 เซนติเมตร (น้ำหนัก 1.7 กรัม) ผสมกับ Al_2O_3 -ball สูง 1 เซนติเมตร (น้ำหนัก 7.4 กรัม) กับการใช้ Al_2O_3 -ball สูง 2 เซนติเมตร (น้ำหนัก 14.8 กรัม) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องต่อการเกิดปฏิกิริยา พบว่าการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาสูง 1 เซนติเมตร (น้ำหนัก 1.7 กรัม) ผสมกับ Al_2O_3 -ball สูง 1 เซนติเมตร (น้ำหนัก 7.4 กรัม) ให้ผลิตภัณฑ์แก๊สโดยรวม และผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิดเพิ่มขึ้น ในขณะที่ปริมาณน้ำมันทาร์ลดลง ซึ่งอธิบายได้ว่าเป็นผลจากตัวเร่งปฏิกิริยาที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ช่วยในการเร่งปฏิกิริยาได้ดีขึ้น แสดงดังรูปที่ 4.21-4.22 ตามลำดับ

รูปที่ 4.21 ผลของปริมาณของเบตในการแก๊สฟาย (2) ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$ ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

รูปที่ 4.22 ผลของปริมาณของเบตในการแก๊สฟาย (2) ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด โดยใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3-9\%K-9\%Ni$ ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

4.4.7 ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา

การนำตัวเร่งปฏิกิริยาเข้ามาช่วยเพิ่มอัตราการเกิดปฏิกิริยา ทำให้เกิดปฏิกิริยาที่อุณหภูมิ ต่ำลง และยังช่วยทำให้เกิดปฏิกิริยาที่ต้องการมากขึ้น แต่เนื่องจากตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวอาจเกิด การหน่วงปฏิกิริยา เมื่อมีคาร์บอนมาเกาะติดที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยา ดังนั้นจึงต้องมีการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ โดยตรวจสอบจากผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ผลิตภัณฑ์ ทั้งหมด การวิเคราะห์การเกาะติดของคาร์บอนบนผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาด้วยเครื่อง CHN วิเคราะห์พื้นที่ผิว BET (BET Surface Area) หลังใช้ วิเคราะห์ลักษณะพื้นที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยา

ด้วยเครื่อง Scanning Electron Microscope (SEM) และการพิจารณาร้อยละโลหะของตัวเร่งปฏิกิริยาที่หายไปในกระบวนการแกซีฟิเคชันด้วยเครื่อง X-ray Fluorescence (XRF)

4.4.7.1 การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ โดยการพิจารณาการเกาะติดของคาร์บอนบนตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้

การนำตัวเร่งปฏิกิริยาเข้ามาช่วยเพิ่มอัตราการเกิดปฏิกิริยา ทำให้เกิดปฏิกิริยาที่อุณหภูมิ ต่ำลง และยังช่วยทำให้เกิดปฏิกิริยาที่ต้องการมากขึ้น แต่เนื่องจากตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวอาจเกิด การหน่วงปฏิกิริยา เมื่อมีคาร์บอนมาเกาะติดที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยา ดังนั้นจึงต้องมีการตรวจสอบ ประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ โดยการวิเคราะห์ด้วยเครื่อง CHN ซึ่งถูกแสดงดัง ตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การเกาะติดของคาร์บอนบนตัวเร่งปฏิกิริยา

ตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้	การเกาะติดของคาร์บอนบนตัวเร่งปฏิกิริยา* (% daf)
แกมมาอะลูมินา	2.308
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา (ครั้งที่ 1)	1.821
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา (ครั้งที่ 2)	1.290
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา (ใช้ Regenerate)	1.512
นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (ครั้งที่ 1)	3.737
นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (ครั้งที่ 2)	3.045
นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (ใช้ Regenerate)	4.263
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (ครั้งที่ 1)	0.500
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (ครั้งที่ 2)	0.617
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (ใช้ Regenerate)	0.447

* วิเคราะห์ด้วยเครื่อง CHN

จากตารางที่ 4.7 พบว่าการเกาะติดของคาร์บอนบนตัวเร่งปฏิกิริยาเรียงจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา > โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา ≥ แกมมา

อะลูมินา > โฟแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ตามลำดับ ทำให้ตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวเกิดการเสื่อมสภาพ ซึ่งส่งผลต่อผลิตภัณฑ์แก๊ส และปริมาณน้ำมันที่ผลิตได้ดังรูปที่ 4.25 – 4.30

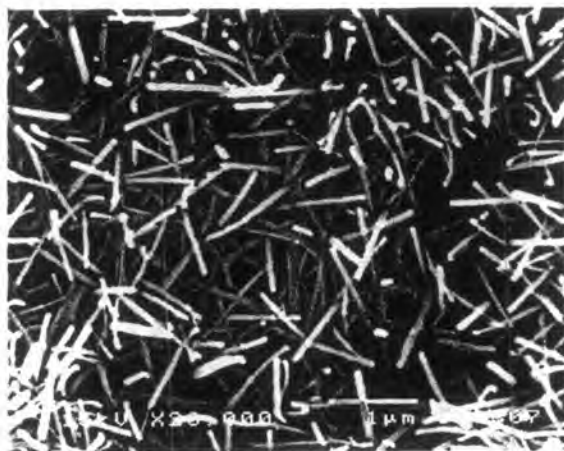
4.4.7.2 การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ โดยการศึกษสมบัติทางกายภาพของตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้แล้ว

ศึกษสมบัติทางกายภาพของตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้แล้ว โดยเทคนิคการวิเคราะห์พื้นที่ผิว BET (BET Surface Area) หลังใช้ดังตารางที่ 4.8 ลักษณะพื้นผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาดูด้วยกล้อง Scanning Electron Microscope (SEM) ดังรูปที่ 4.23

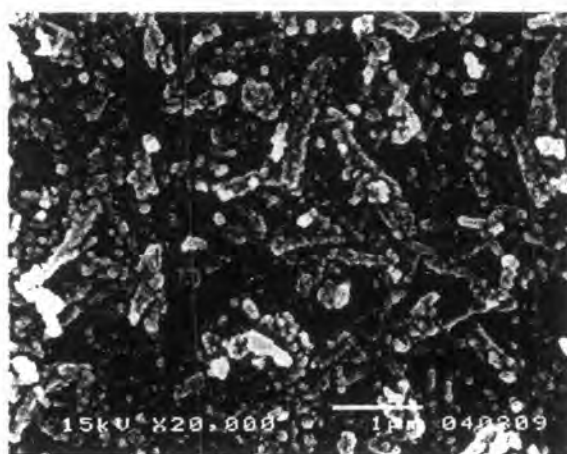
ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์พื้นที่ผิว BET หลังใช้

สารตัวอย่าง	พื้นที่ผิว BET (ตร.ม./กรัม)	ปริมาตรรูพรุน (ลูกบาศก์เซนติเมตร/กรัม)
Al ₂ O ₃	206.45	0.49
K ₂ CO ₃ /Al ₂ O ₃	138.89	0.37
NiO/Al ₂ O ₃	152.05	0.37
K ₂ CO ₃ /Ni/Al ₂ O ₃ (800 °C)	124.05	0.33
K ₂ CO ₃ /Ni/Al ₂ O ₃ (900 °C)	122.17	0.28

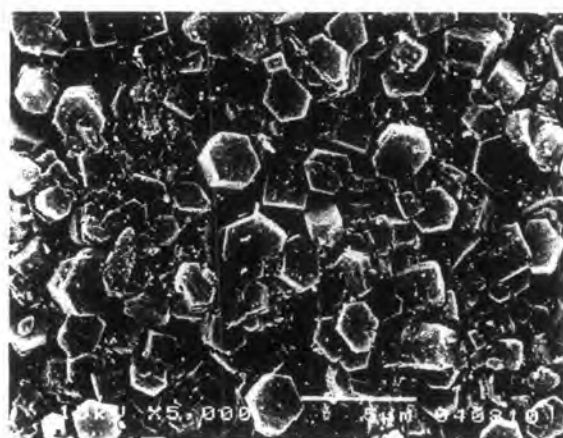
จากตารางที่ 4.8 ตัวเร่งปฏิกิริยาที่ผ่านการใช้แล้วพบว่า มีค่าพื้นที่ผิว BET ลดลง ทั้งนี้เนื่องจากมีปริมาณของคาร์บอนจะไปเกาะหรือฝังตัวที่บริเวณผิวและปากของรูพรุนของตัวเร่งปฏิกิริยา เมื่อปริมาณของคาร์บอนเพิ่มขึ้น พื้นที่ผิว BET ของตัวเร่งปฏิกิริยาจะยิ่งมีค่าลดลง เนื่องจากมีปริมาณของคาร์บอนไปเกาะที่บริเวณปากของรูพรุนเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณาการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโฟแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ที่อุณหภูมิ 900 องศาเซลเซียสพบว่าปริมาตรรูพรุนลดลง เป็นเพราะตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวเกิดการรวมตัวกัน ทำให้โครงสร้างของตัวเร่งปฏิกิริยาเกิดการพังตัว ส่งผลให้การเร่งปฏิกิริยาเกิดน้อยลง โดยพิจารณาลักษณะพื้นที่ผิวได้จากรูปที่ 4.23

(ก)

(ข)

(ค)

รูปที่ 4.23 วิเคราะห์ลักษณะพื้นผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาด้วยเครื่อง SEM: (ก) 9% $K_2CO_3/NiO/\gamma-Al_2O_3$ (ข) 9% $K_2CO_3/NiO/\gamma-Al_2O_3$ ทดลองที่ 800 องศาเซลเซียส และ (ค) 9% $K_2CO_3/NiO/\gamma-Al_2O_3$ ทดลองที่ 900 องศาเซลเซียส

4.4.7.3 การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ โดยการพิจารณาร้อยละโลหะของตัวเร่งปฏิกิริยาที่หายไปในกระบวนการแกซิฟิเคชัน

ตัวเร่งปฏิกิริยาที่ใช้ในการแกซิฟิฟายอาจเกิดการสูญเสียตัวเร่งปฏิกิริยาโดยการทำปฏิกิริยากับสารอนินทรีย์ในแก๊สแล้ว ยังมีการสูญเสียเนื่องจากการระเหยของโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยาระหว่างการแกซิฟาย ดังนั้นจึงวิเคราะห์ร้อยละของโลหะออกไซด์บนตัวเร่งปฏิกิริยาที่หายไปด้วยเครื่อง X-ray Fluorescence (XRF) แสดงดังตารางที่ 4.9 พบว่าปริมาณโพแทสเซียมออกไซด์ที่หายไปในตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินามากกว่าตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ซึ่งส่งผลต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแสดงดังรูปที่ 4.24 – 4.29

ตารางที่ 4.9 ร้อยละของโลหะออกไซด์บนตัวเร่งปฏิกิริยาที่หายไป

ตัวเร่งปฏิกิริยา	ร้อยละโดยน้ำหนักโลหะออกไซด์บนตัวเร่งปฏิกิริยา	
	K ₂ O*	NiO*
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา (ก่อนใช้)	34.94	-
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา (หลังใช้)	34.16	-
นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (ก่อนใช้)	-	38.61
นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (หลังใช้)	-	35.28
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (ก่อนใช้)	15.82	35.14
โพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา (หลังใช้)	15.60	31.07

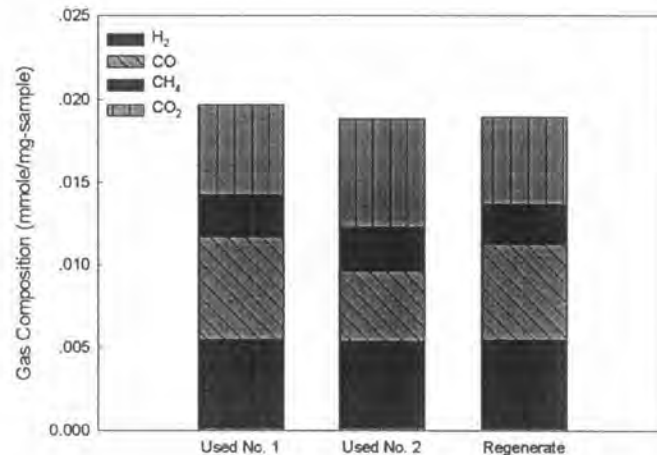
*วิเคราะห์ด้วยเครื่อง X-ray Fluorescence (XRF)

4.4.7.4 การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาต่างๆ ที่มีต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด และผลิตภัณฑ์ทั้งหมด

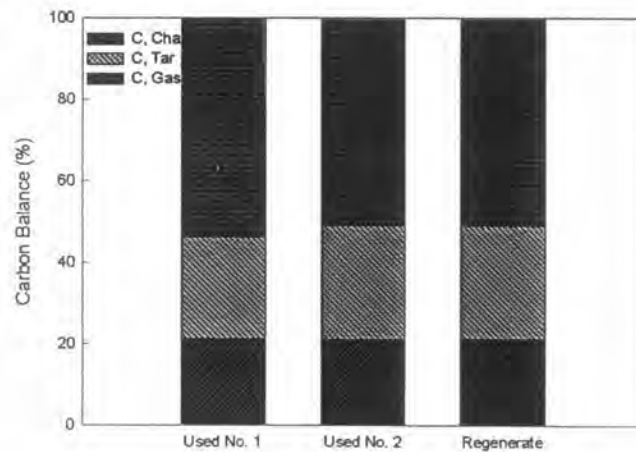
4.4.7.4.1 ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา

การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด แสดงดังรูปที่ 4.24 พบว่า การนำตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวกลับมาใช้ใหม่ และเมื่อนำตัวเร่งปฏิกิริยาไปบำบัด (regenerate) โดยการเผาไล่คาร์บอนที่ติดอยู่ที่ผิว

ของตัวเร่งปฏิกิริยากลับมาใช้ใหม่ พบว่าผลิตภัณฑ์แก๊สโดยรวมลดลง อาจเนื่องมาจากปริมาณโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินาเกิดการระเหย (volatilized) ในระหว่างการแก๊ซฟาย (J.F. Akyurtlu, 1994) ซึ่งแสดงดังตารางที่ 4.9 ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์แก๊สที่ได้ลดลง

รูปที่ 4.24 ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/Al_2O_3-9\%K$ ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที

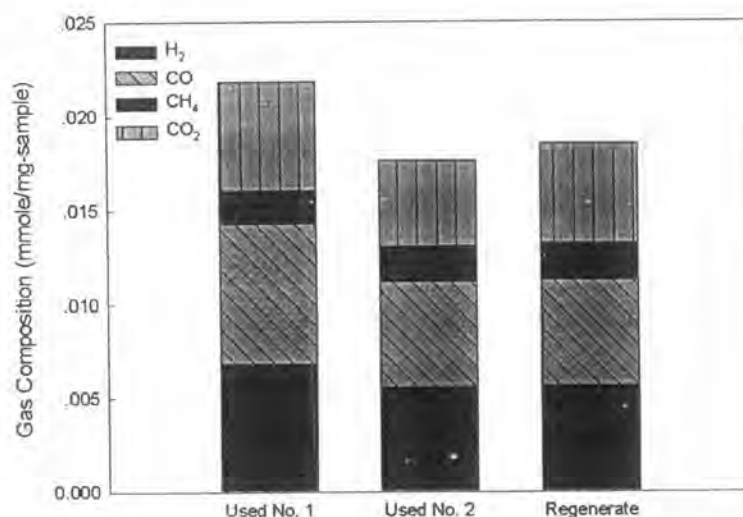

รูปที่ 4.25 ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/Al_2O_3-9\%K$ ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที

เมื่อพิจารณาการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.25 พบว่า การตรวจสอบประ

ประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา โดยนำตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวกลับมาใช้ใหม่ และเมื่อนำตัวเร่งปฏิกิริยาไปบำบัด (regenerate) โดยการเผาไล่คาร์บอนที่ติดอยู่ที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยากลับมาใช้ใหม่ ให้ปริมาณน้ำมันทาร์เพิ่มขึ้น และผลิตภัณฑ์แก๊สลดลง อาจเนื่องมาจากปริมาณโพแทสเซียมในตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินาเกิดการระเหย (volatilized) ในระหว่างการแก๊สฟายซึ่งแสดงดังตารางที่ 4.9 ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์แก๊สที่ได้ลดลง ปริมาณน้ำมันทาร์เพิ่มขึ้น ส่วนซาร์คังที่ เนื่องจากปริมาณซาร์คังที่ได้ไม่สัมพันธ์กับไอน้ำโดยตรง มีเพียงผลิตภัณฑ์แก๊สและน้ำมันทาร์ที่ได้จากขั้นตอนในกระบวนการไพโรไลซิสเท่านั้นที่สัมพันธ์กับไอน้ำ

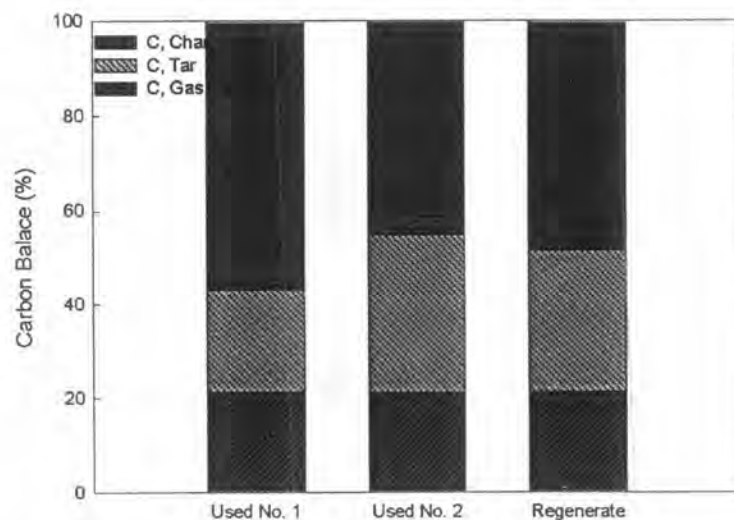
4.4.7.4.2 ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา

รูปที่ 4.26 ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา NiO/Al₂O₃-9%Ni ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่ออนาที

ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่ออนาที แสดงดังรูปที่ 4.26 พบว่า การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา โดยนำตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวกลับมาใช้ใหม่และเมื่อนำตัวเร่งปฏิกิริยาไปบำบัด (regenerate) โดยการเผาไล่คาร์บอนที่ติดอยู่ที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยากลับมาใช้ใหม่ ให้ผลิตภัณฑ์แก๊สโดยรวมลดลง เนื่องมาจากตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวเกิดการเสื่อมสภาพเนื่องจากการเกาะติด

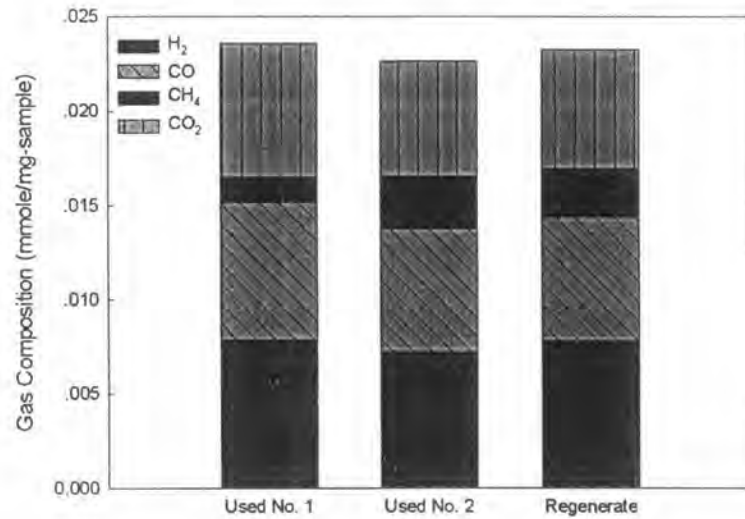
ของคาร์บอนบนผิวตัวเร่งปฏิกิริยา แสดงดังตารางที่ 4.7 และไม่สามารถบำบัด (regenerate) โดยการเผาไล่คาร์บอนที่ติดอยู่ที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาให้กลับมาเร่งปฏิกิริยาได้เหมือนเดิม

รูปที่ 4.27 ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $\text{NiO}/\text{Al}_2\text{O}_3$ -9%Ni ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที

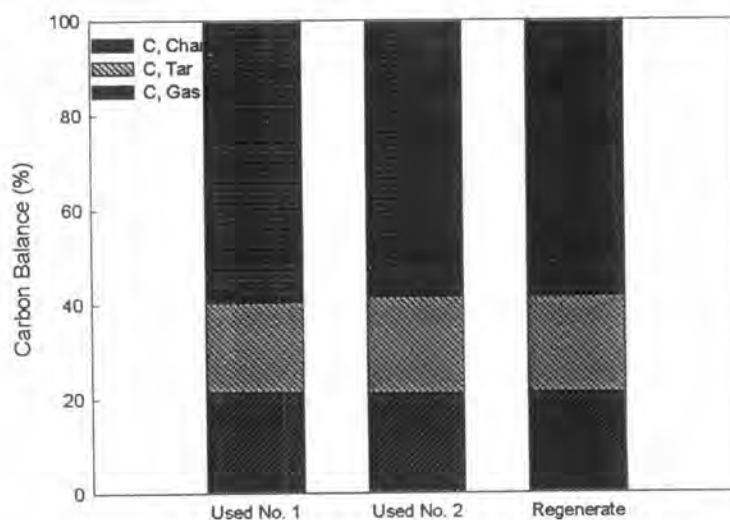
เมื่อพิจารณาผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที ซึ่งแสดงดังรูปที่ 4.27 พบว่า การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยานิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา โดยนำตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวกลับมาใช้ใหม่ และเมื่อนำตัวเร่งปฏิกิริยาไปบำบัด (regenerate) โดยการเผาไล่คาร์บอนที่ติดอยู่ที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยากลับมาใช้ใหม่ ให้ปริมาณน้ำมันาร์เพิ่มขึ้น และผลิตภัณฑ์แก๊สลดลง อาจเนื่องมาจากตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวเกิดการเสื่อมสภาพเนื่องจากการเกาะติดของคาร์บอนบนผิวตัวเร่งปฏิกิริยาและไม่สามารถบำบัด (regenerate) โดยการเผาไล่คาร์บอนที่ติดอยู่ที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยาให้กลับมาเร่งปฏิกิริยาได้เหมือนเดิม

4.4.7.4.3 ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา

รูปที่ 4.28 ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3$ -9%K-9%Ni ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที

ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที แสดงดังรูปที่ 4.28 พบว่า การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา โดยนำตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวกลับมาใช้ใหม่และเมื่อนำตัวเร่งปฏิกิริยาไปบำบัด (regenerate) โดยการเผาไล่คาร์บอนที่ติดอยู่ที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยากลับมาใช้ใหม่ ให้ผลิตภัณฑ์แก๊สแต่ละชนิดค่อนข้างคงที่ อาจเนื่องมาจากตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวมีโพแทสเซียมช่วยในการป้องกันการเกาะติดของคาร์บอนบนผิวตัวเร่งปฏิกิริยา แสดงดังตารางที่ 4.7 ส่งผลให้นำตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวกลับมาเร่งปฏิกิริยาได้เหมือนเดิม ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-แกมมาอะลูมินา และนิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา พบว่าการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ให้ประสิทธิภาพในการเร่งปฏิกิริยาได้ดีกว่า

รูปที่ 4.29 ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยา $K_2CO_3/NiO/Al_2O_3$ -9%K-9%Ni ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที

ผลของการตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา ต่อผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส และไอน้ำ 0.15 มิลลิลิตรต่อนาที แสดงดังรูปที่ 4.29 พบว่า การตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้ตัวเร่งปฏิกิริยาโพแทสเซียมคาร์บอเนต-นิกเกิลออกไซด์-แกมมาอะลูมินา โดยนำตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวกลับมาใช้ใหม่ และเมื่อนำตัวเร่งปฏิกิริยาไปบำบัด (regenerate) โดยการเผาไล่คาร์บอนที่ติดอยู่ที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยากลับมาใช้ใหม่ ให้ปริมาณน้ำมันทาร์และผลิตภัณฑ์แก๊สค่อนข้างคงที่ อาจเนื่องมาจากตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวมีโพแทสเซียมช่วยในการป้องกันการเกาะติดของคาร์บอนบนผิวตัวเร่งปฏิกิริยา และมีนิกเกิลช่วยลดปริมาณน้ำมันทาร์ในกระบวนการแกซีฟิเคชัน ส่งผลให้นำตัวเร่งปฏิกิริยาดังกล่าวกลับมาเร่งปฏิกิริยาได้เหมือนเดิม